

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено
на засіданні кафедри
фінансів, обліку і аудиту
прот. № 1 від 29.08.2025 р.

БЮДЖЕТНА СИСТЕМА
Силабус

2025/2026 навч.рік

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	Управління фінансами, банківська справа та страхування
Освітній рівень	перший (бакалавр)
Цикл підготовки	професійний
Кількість кредитів ЄКТС	3
Семестр	3
Сторінка курсу в MOODLE	https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=12659
Лектор курсу – Єрмоленко Олексій Анатолійович (к.е.н., доцент)	
Профайл викладача – https://kart.edu.ua/staff/iermolenko-oa	
Контакти викладача (e-mail): yermolenko@kart.edu.ua	
Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу – http://rasp.kart.edu.ua/	
Додаткові інформаційні матеріали: http://lib.kart.edu.ua	

Бюджетна сфера будь-якої держави постає визначником перспективності її розвитку. Адже ведучи мову про реалізацію тієї чи іншої національної політики, насамперед, до уваги береться бюджетний фінансовий потенціал центральних і місцевих органів влади. Саме від наявності чи навпаки недостатності фінансових ресурсів конкретного рівня бюджетної системи залежить кінцевий результат впровадження програм соціально-економічного поступу країни в цілому та її регіонів зокрема. Зазначені програми вимагають оптимальності фінансового забезпечення, бо в протилежному випадку, якщо обсяг бюджетних ресурсів є не достатній, то подібні проекти стають тягарем для суспільства – повноцінне їх здійснення неможливе, а реалізація на половину не відображає економічної вигоди в контексті застосування критерію “бюджетна вартість- суспільна корисність”.

Курс цей курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

Загальні компетентності

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей видів економічної діяльності).
- ЗК15 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
- СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
- ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи, страхування та фондового ринку.
- ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи страхування та фондового ринку.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод самопрезентації).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо ви бажаєте розкрити закони побудови і функціонування бюджетної системи, теоретичні і практичні основи системи державного фінансового регулювання в ринковій економіці, тоді вам просто обов'язково йти на цей курс! Курс присвячено вивченню економічної моделі ринкового зразка, коли більшість відносин фінансового типу характеризується здатністю до саморегулювання та швидкої зміни векторної спрямованості, бюджетна сфера держави повинна відзначатися мобільністю й маневреністю з тим, аби забезпечити ефективну реалізацію процесів централізації ВВП з наступним перерозподілом бюджетних ресурсів на фінансування найбільш нагальних потреб життєдіяльності суспільства. Команда викладачів будуть готові надати будь-яку допомогу з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Методи навчання

Цей курс дає студентам глибоке розуміння теоретичних, організаційно-правових та практичних засад організації статистичних спостережень.

Курс супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання для поглиблення аналітичної роботи на всіх рівнях управління та обґрунтування управлінських рішень.

Практичні заняття курсу передбачають вивчення прийомів та методів оцінки статистичних показників із застосуванням інструментарію економіко-математичного моделювання та інформаційних технологій. Виконання завдань супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності

Теми курсу

Тема 1 Сутність, призначення та роль бюджету держави

Визначення бюджету як основного фінансового інструменту держави. Призначення бюджету у здійсненні економічної та соціальної політики. Роль бюджету в забезпеченні стабільності економіки та виконанні державних зобов'язань.

Тема 2 Бюджетний устрій та побудова бюджетної системи України

Структура бюджетної системи України. Взаємозв'язок між державним та місцевими бюджетами. Основні принципи побудови бюджетної системи та її організація.

Тема 3 Система доходів бюджету

Джерела доходів державного бюджету. Податкові надходження та їх вплив на бюджет. Інші джерела доходів, включаючи митні збори і доходи від державної власності.

Тема 4 Система видатків бюджету

Основні напрямки видатків бюджету. Класифікація витрат і пріоритети їх фінансування. Контроль та ефективність використання державних коштів.

Тема 5 Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку

Інвестиційні витрати на інфраструктуру та розвиток економіки. Фінансування науково-дослідницької та інноваційної діяльності. Стратегічне значення витрат на економічне зростання.

Тема 6 Видатки бюджету на соціальний захист населення і соціальну сферу

Витрати на пенсії, соціальні допомоги та пільги. Фінансування освіти та охорони здоров'я. Розвиток соціальної інфраструктури, включаючи житлові програми.

Тема 7 Видатки бюджету на оборону та управління

Видатки на національну безпеку та оборону. Фінансування органів виконавчої влади та правоохоронних структур. Вплив витрат на стабільність державного управління.

Тема 8 Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Державний борг та його роль у фінансуванні бюджету. Обслуговування державного боргу та витрати на погашення зобов'язань. Вплив боргової політики на державні фінанси та економічну стабільність.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету <https://kart.edu.ua> включаючи навчальний план, лекційні матеріали, завдання та правила оцінювання курсу.

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії.

- 1 <http://lib.kart.edu.ua/> (Електронний портал УкрДУЗТ)
- 2 <http://kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ));
- 3 <https://ukrstat.org/uk> (статистичний збірник «Україна в цифрах»)
- 4 <https://www.msp.gov.ua> (Міністерство соціальної політики в Україні).
- 5 <http://www.rada.gov.ua> Веб-сторінка Верховної Ради України.
- 6 <http://www.me.gov.ua> Веб-сторінка Міністерства економічного розвитку і торгівлі

України

7. <http://www.kmu.gov.ua> Веб-сторінка Кабінету Міністрів України
8. <http://www.ukrstat.gov.ua> Веб-сторінка Держкомстату України
9. <http://www.mlsp.gov.ua> Веб-сторінка Міністерства зайнятості та соціальної політики
10. <http://www.bank.gov.ua> Веб-сторінка Національного банку України
11. <http://www.minfin.gov.ua> Веб-сторінка Міністерства фінансів України

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Бюджетна система» студенти зможуть застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності, зокрема у структурних підрозділах Укрзалізниці. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, експертів, економістів, аналітиків, держслужбовців профільних установ.

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Бюджетна система» студенти зможуть застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності, зокрема у структурних підрозділах Укрзалізниці. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, експертів, економістів, аналітиків, держслужбовців профільних установ.

Форми і методи оцінювання

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ

<https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, іспит.

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікових кредитів I і II за 100- бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Для контролю знань за практичною складовою дисципліни у вигляді письмової контрольної роботи. Письмові контрольні роботи – це ефективний метод перевірки й оцінки знань, вмінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, що дає можливість у найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрями для індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги й об'єктивно оцінювати результати навчання.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 (2) семестр
Виконання практичних завдань (усне і письмове опитуване)		20
Виконання та захист самостійних робіт відповідно до варіанту		20
Тестові завдання за темами курсу		20
підсумок		60

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

При заповненні екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Кодекс академічної доброчесності

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються Положенням про організацію освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennja-pro-oop-ukrdzvt-2021.pdf>

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>